

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากงานประจำสู่งานวิจัย (R2R) ครั้งที่ 10

“ทศวรรษ R2R พัฒนาการไทยสู่สังคม ๔.๐ ”

วัน พฤหัสบดี ที่ 6 กรกฎาคม 2560 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค ฟอรั่ม เมืองทองธานี

Session “Consult ทำอย่างไรถึงจะได้รางวัล”

เวลา 13:00-16.00 น. ห้อง Sapphire 203

ผู้บันทึก ว่าที่ร้อยตรีหญิงรัชนิกร แรมลี

สังกัด ภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

อีเมล rachaneekorn.iyim1990@gmail.com

โทร 085-7414095

หัวข้อเรื่อง	LAB VEIW ทันทเวลา ทันทที่ ครอบคลุมทุกพื้นที่
ผู้บรรยาย	ทพญ.รัตนภรณ์ ปิยะกะโพธิ์ โรงพยาบาลบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
วิทยากร	ดร. ผาสุข แก้วเจริญตา โรงพยาบาลลับแล พว. ชรัสนิกุล ยิ้มบุญณะ โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล นพ. ประสิทธิ์ชัย มั่งจิตร โรงพยาบาลแก่งคอย
ผู้นำสนทนา	ศ.นพ. สมบูรณ์ เทียนทอง โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

อำเภอบ้านม่วง อยู่ค่อนข้างห่างไกลจากตัวจังหวัดสกลนคร เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่ ประมาณ 30 ตร.กม. มีรพ.สต.ที่ต้องรับผิดชอบทั้งหมด 10 รพ.สต. บางพื้นที่ยังมีการคมนาคมที่ไม่สะดวก ทำให้บาง รพ.สต. ได้รับผลการตรวจในห้องปฏิบัติการที่ไม่ทันเวลา โดยปัญหานี้สะท้อนมาจาก รพ.สต.ในเครือข่าย โดยค่าเฉลี่ยในการรายงานผล อยู่ประมาณ 5-7 วัน กว่าผลจะไปถึง รพ.สต. ส่วนในคลินิกโรคเรื้อรัง ใช้เวลาประมาณ 2 วัน ซึ่งผลกระทบต่อผู้ป่วย คือ การที่รายงานผลล่าช้าทำให้ผู้ป่วยขาดโอกาสในเรื่องของการดูแลรักษา อาจจะมีผลแทรกซ้อนในบางโรค โดยพบว่าผู้ป่วยที่มีผลผิดปกติ ได้รับการรักษาได้ทันเวลามีเพียง 64.95% ส่วนที่เหลือขาดโอกาสดูแลรักษาที่ทันเวลา นอกจากนี้ การที่เรารายงานผลแบบเดิมที่เป็นกระดาษ มีโอกาสที่จะผิดพลาดในการรายงานผล ผู้ให้บริการ รพ.สต.ทำงานมากขึ้นทั้งที่จำกัดในเรื่องของอัตราค่าจ้าง เพราะต้องลอกผลอีกครั้ง และมีความเสี่ยงในการเกิดข้อผิดพลาด ซึ่งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย คือ เพื่อศึกษาผลการพัฒนาโปรแกรมการรายงานทางห้องปฏิบัติการสำหรับหน่วยปฐมภูมิ

แนวทางการปฏิบัติ

1. การทบทวนวรรณกรรม คือ เป็นเรื่องอดีต เรื่องของปัญหาที่ผ่านมา สิ่งที่เราเจอคืออะไร เราศึกษาปัญหาว่าเกิดจากอะไร บริบทของเราเป็นอย่างไร แล้วค่อยเอาประเด็นปัญหาที่ค้นเจอมาแก้

2. การเขียนชื่อเรื่อง ต้องมองไปถึงว่า เมื่อเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มองย้อนกลับมาดูว่า ถ้าคนอื่นเขาอยากจะค้นเรื่องในลักษณะอย่างนี้ จะมี Key words อะไร ที่เขาจะค้นแล้วเจอชื่อเรื่องของเราในระบบฐานข้อมูล ซึ่งสิ่งที่นักวิจัยควรทำคือ เขียนคำที่คนอื่นจะหาเรื่องเราเจอ และเจอด้วยความรวดเร็ว ซึ่งชื่อเรื่องต้องมาจากคำถามของงานวิจัย เราตั้งว่าอย่างไร เอาชื่อเรื่องมาเขียนเป็นคำบอกเล่า แล้วใส่บริบทลงไปเล็กน้อยว่า ศึกษาในอะไร เรื่องอะไร ในปัจจุบันเขาแนะนำใช้ result ว่าเป็นอย่างไร การเขียนชื่อเรื่องในงานวิจัยต้องเป็นหลักทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น

3. **วิธีการวิจัย** ให้มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ควรเลือกให้เหมาะสมกับงานวิจัย

4. **การออกแบบโปรแกรม** window application เชื่อมกับ Hos xp เมื่อที่ไม่รู้งานข้อมูลเลย สิ่งที่ยากรู้มากที่สุดคือ window application และ Hos xp จะมาเชื่อมกันอย่างไร มันคืออะไร พิเศษอะไร นี่คือคุณลักษณะพิเศษ ซึ่งจะสามารถทำการทดลอง กึ่งทดลองได้ว่า พอใช้โปรแกรมนี้แล้วทำให้เจ้าหน้าที่ใช้งานได้ง่ายขึ้นหรือไม่ มีกระบวนการที่จะพัฒนาบุคลากรในส่วนของ รพ.สต.ทั้งหมดให้เข้าใจ window application + Hos xp ได้อย่างไร สามารถวัด before-after ได้

5. **ผลการศึกษา** อยากจะเห็นการรายงาน ว่า คนไข้ 1 คนอาจมีแผลหลายตัว แต่ละตัวอาจมีความสำคัญแตกต่างกัน มีข้อกำหนดหรือไม่ว่าแผลแต่ละตัวมีเวลาที่ชั่วโมง กี่วัน อาจต้องอธิบายให้ละเอียดเพื่อจะสามารถได้มองภาพได้ชัดเจน ควรรายงานจำนวน specimen มากกว่า รายงานจำนวน รพ.สต. ถ้า specimen เยอะ และได้ report กลับมาเร็วเยอะมันอาจจะทำให้มีผลกระทบมากกว่า reportแค่จำนวนโรงพยาบาล

บทสรุป งานชิ้นนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์และมีคุณค่ามาก เพราะ สามารถนำไปใช้ได้จริงกับโรงพยาบาลทั้ง 10 แห่งที่ศึกษา และโปรแกรมนี้ยังสามารถสื่อสารกับคนทั่วไปได้ง่าย สิ่งที่ต้องปรับแก้ไข คือ หาส่วนที่เป็นจุดอ่อนของงานวิจัย การเลือกวิธีวิจัยให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการ และดูว่าส่วนไหนที่สามารถต่อยอดงานวิจัยของเราได้

คำถามเพิ่มเติม /ประเด็นที่น่าสนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. **ข้อแนะนำเพิ่มเติม:** ลองไปดูว่าผู้รับบริการปลายทาง (คนไข้) ว่า สุดท้ายนักวิจัย/เพื่อนร่วมงานที่อยู่ปลายทางจริงๆที่ดูแลคนไข้ ช่วยเก็บข้อมูลในลักษณะอย่างไรก็แล้วแต่ให้การดูแลคนไข้ดีขึ้น มันจะมีวิธีไหนบ้าง ในโรคไหนบ้าง แตกต่างกันไปแล้วแต่โรค แล้วจัดกลุ่มออกมา เช่น คนไข้ฝากห้อง การที่มีผลกลับไปถึงมือ รพ.สต. ทำให้คุณภาพชีวิต การดูแลคนท้องดีขึ้นอย่างไร อาจจะไปถึง Qualitative survey ก็อาจจะเป็นงานวิจัยหนึ่งที่สามารถทำได้

2. ชื่อเรื่อง ถ้าจะให้เป็งานวิจัยแบบ PAR คือ การมีส่วนร่วม การพัฒนา โปรแกรม ต้องดูคำถามวิจัยให้เคลียร์

3. ถ้าอยากทำ PAR ดูว่า

- ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดของเรื่องนี้มีใครบ้าง เราจะศึกษาผู้เกี่ยวข้องในประเด็นไหนบ้าง มีส่วนร่วม รายละเอียดอะไรบ้าง

- ผลของโปรแกรม เราจะศึกษาประเด็นไหนบ้าง

4. การวิจัย แบบ Par คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1) เรามีใครในทีมงานที่จะเข้ามาทำงาน เพราะฉะนั้น เป้าหมายสุดท้ายของกระบวนการวิจัยแบบนี้ คือ บทเรียนที่เรียนรู้ของการพัฒนางานร่วมกัน

2) ได้ผลอย่างไร ผลนั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ของทีมอย่างไร

5. ในการเลือกใช้ methodology แบบใดแบบหนึ่งต้องตอบโจทย์ ซึ่งงานชิ้นนี้ยังไม่ถึงระดับ PAR เพราะยังไม่มีกระบวนการพัฒนา ในแง่ของการพัฒนาทีมงานหรือบทเรียนของผู้ที่เข้ามาร่วมทำงาน เช่น 10 รพ.สต. ตอบมาแค่ความพึงพอใจอย่างเดียวไม่ได้ ต้องตอบในแง่ว่าเขาเปลี่ยนอะไร เขาทำอะไร ได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการที่เราแก้ไขกระบวนการตรงนี้

6. การนำเสนองานวิจัยเข้ามาใน งาน R2R ควรนำเสนอในด้านนวัตกรรม การคิดค้น แก้ไขทำให้เกิดประโยชน์ แก่การดูแลสุขภาพ การส่งเข้ามาใน PAR มันไปต่อไม่ได้ เพราะกระบวนการมันไม่ใช่ กระบวนการการมีส่วนร่วมไม่ชัดเจน

“งานวิจัยชิ้นนี้อาจไม่ต้องเป็น PAR ก็ได้ อาจจะเป็น Before-After วิธีวิจัยจะแข็งแรงมากขึ้น ที่เหลือจะเป็นประโยชน์ของการใช้วิจัยอาจจะได้คะแนนเกือบเต็มแค่เปลี่ยนแบบวิธีวิจัยใหม่ให้เหมาะสม แค่นี้ก็ดีขึ้นมาก อาจจะได้รางวัล”

หัวข้อเรื่อง	ผลของโปรแกรมการบริหารร่างกายอย่างมีแบบแผนในผู้ป่วยท้องอืดและปวดหัวไหล่หลังผ่าตัดนิ่วในถุงน้ำดีโดยวิธีส่องกล้อง
ผู้บรรยาย	พว.พรฤดี นราสงค์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
วิทยากร	ดร. ผาสุข แก้วเจริญตา โรงพยาบาลลับแล พว. ชรัสนิกุล ยิ้มบุญณะ โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล นพ. ประสิทธิ์ชัย มั่งจิตร โรงพยาบาลแก่งคอย
ผู้นำสนทนา	ศ.นพ. สมบูรณ์ เทียนทอง โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ โรคนี้ในถุงน้ำดี เป็นโรคที่มีความชุกสูงในระบบทางเดินอาหาร การรักษาในปัจจุบันที่ดีที่สุดคือ การผ่าตัดส่องกล้อง เป็นการผ่าตัดที่มีแผลขนาดเล็กฟื้นตัวได้เร็ว ผู้ป่วยปวดแผลน้อย สถิติในโรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่ปี 2554-2560 พบว่า มีการผ่าตัดชนิดนี้ 500-600 รายต่อปี ภาวะแทรกซ้อนที่พบได้บ่อยคือ ภาวะท้องอืดและภาวะปวดหัวไหล่ ซึ่งสาเหตุของการเกิดคือ การเอาก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เข้าไปในช่องท้องเพื่อให้ศัลยแพทย์ผ่าตัดได้ง่ายขึ้น มองเห็นอวัยวะได้ชัดเจนขึ้น เป็นการใส่ก๊าซที่มีปริมาตร 15-20 มิลลิเมตรปรอท และสาเหตุที่ทำให้ปวดหัวไหล่ คือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะไปยืดขยายของส่วนกระบังลมทำให้เกิด Referred Pain หรือเกิดอาการปวดของเส้นประสาท fenix neves จะทำให้ปวดหัวไหล่ได้ ประมาณ ร้อยละ 30-50 พบได้ใน 24-72 ชั่วโมง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ส่วนใหญ่จะแก้ปัญหาได้ โดยใช้วิธีลดปริมาตรคาร์บอนไดออกไซด์หรือไม่ก็ลดอุณหภูมิของก๊าซ หรือมีการดูดก๊าซออกจากช่องท้องขณะการผ่าตัด สำหรับพยาบาลที่อยู่หอผู้ป่วยจะอย่างไรให้ผู้ป่วยที่มีภาวะท้องอืดและปวดหัวไหล่ลดน้อยลง จึงทำโครงการชื่อ CQI คิดโปรแกรมการบริหารร่างกาย 12 ท่า เพื่อที่จะลดอาการท้องอืดและปวดหัวไหล่ได้โดยตรง โดยทำการปรึกษาอาจารย์ศัลยแพทย์ และอาจารย์กายภาพบำบัด พอทำเสร็จแล้วเกิดคำถามขึ้นว่า ทั้ง 12 ท่า จะช่วยลดได้จริงหรือไม่

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

วัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเปรียบเทียบอาการท้องอืด อาการปวดหัวไหล่ ของผู้ป่วยที่ได้รับโปรแกรมการบริหารและผู้ป่วยที่ได้รับการพยาบาลแบบปกติ

วัตถุประสงค์รองคือ เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการฟื้นตัวหลังผ่าตัด และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ป่วย

แนวทางการปฏิบัติ

1. ชื่อเรื่อง: ปรับชื่อเรื่องโดยให้มีส่วนของผลร่วมด้วย เพราะผลของงานวิจัยเป็น Positive จะทำให้คนอ่านรู้ว่าผลของการใช้โปรแกรมนี้อาจช่วยลดท้องอืดและปวดหัวไหล่ ใส่บริบทลงไป เพื่อให้ผู้อ่านสนใจงานของเรา

2. การทบทวนวรรณกรรม

1.1 ในเรื่องการได้มาทั้ง 12 ท่า ต้องเขียนรายละเอียด อธิบายให้ละเอียด แล้วใน 12 ท่านี้ ท่าไหนช่วยลดปวดหัวไหล่ ท่าไหนช่วยลดท้องอืด ต้องแยกออกมา ทั้งหมดนี้บริหารก้นาทิ

1.2 ในเรื่องท้องอืด ทบทวนดูว่ามีวิธีการอื่นอีกหรือไม่ที่ช่วยลดลมในช่องท้อง เช่น แก้อိโยก โดยเล่าออกมาว่าทำไมเราถึงทำกระบวนการ 12 ท่านี้

1.3 การทบทวนเรื่อง ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพิ่มเติม

1.4 การทบทวนเรื่องการปวดหัวไหล่ ให้ความสำคัญน้อยกว่าท้องอืด แต่อย่างไรก็ตามต้องมีข้อมูลเหมือนกันว่า ประเมินปวดไหล่อย่างไร

3. วิธีการวิจัย

3.1 การวัดผล ของภาวะท้องอืด ควรอธิบายแบบวัดท้องอืดให้ชัดเจนกว่านี้ เวลาคนอ่านจะเห็นว่าวิธีการทดสอบของแบบวัดเหมือนเป็นการวัดแบบแบบสอบถาม

3.2 การทำ RCT ต้องบอกถึงกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ว่ามีความเท่าเทียมกัน ต้องบอกให้เห็น 2 กลุ่มตัวอย่างนี้แตกต่างกันอย่างไร

4. ผลการศึกษา

4.1 ปัจจุบันในการตีพิมพ์วารสาร ข้อมูล Demographic data เปรียบเทียบข้อมูลคนไข้ 2 กลุ่ม ข้อมูลไหนบ้างมีความแตกต่างกัน โดยดูจากค่า p-value

4.2 ดู outcome ว่า จะเป็น work load ของการทำงานหรือไม่ อาจต้องเขียนเพิ่มเติม

4.3 ผลของการปวดหัวไหล่ ถึงผลจะไม่แตกต่างกันทางสถิติก็ตาม ต้องทำให้เห็นว่าปวดไหล่อยู่ในระดับไหน กี่% จะได้เห็นตัวเลขจากทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง

5. การนำไปใช้ประโยชน์

ผลของการศึกษาที่เป็น Positive สามารถนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติในกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่เลยได้หรือไม่ ซึ่งจุดนี้อาจเป็นจุดที่ทำให้คะแนนน้อยลง

บทสรุป

การสรุปผลงานวิจัยที่ศึกษา ต้องทำให้เห็นชัดว่า มีประโยชน์อย่างไร สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้